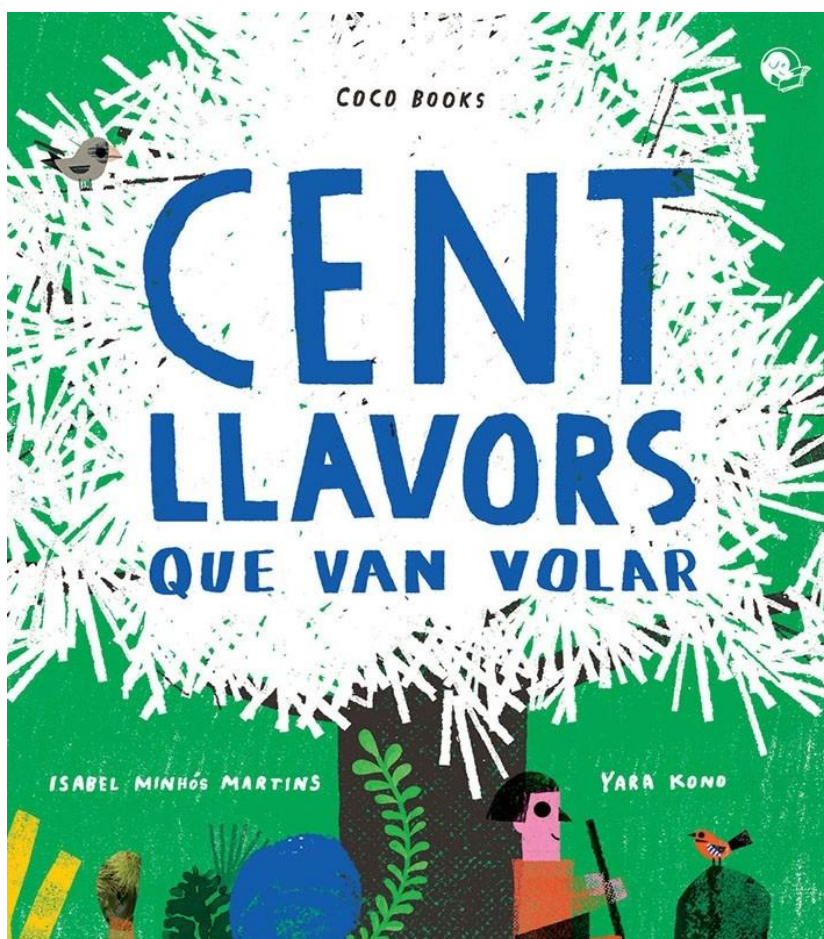

GUST PER LA LECTURA 2020-2021

EDUCACIÓ PRIMÀRIA: CICLE INICIAL
GUIA DIDÀCTICA

EL GUST PER LA LECTURA 2020-2021

MIL I UNA HISTÒRIES D'ARBRES LITERATURA I ECOLOGIA

Educació Primària: Cicle inicial Guia didàctica

Departament d'Educació
Subdirecció General de Plurilingüisme
Servei de Suports i Recursos Lingüístics

Meritxell Buil i Martínez
Marta Tort i Pallarès

Setembre de 2020

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acollim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del Text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la Protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; per tant, aquest treball està exempt de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement -No comercial- Compartir 3.0 de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original. La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/deed.ca>

ÍNDEX

Introducció	3
<i>Cent llavors que van volar</i> , una història d'arbres	4
L'autora i la il·lustradora de la història:	5
Abans de començar a llegir	11
Durant la lectura	15
Després de la lectura	21
Recull de propostes	25
Annex. Materials de suport	27

Introducció

El llibre que hem escollit per llegir amb l'alumnat de cicle inicial es titula *Cent llavors que van volar*. Com hem esmentat al dossier general, amb aquesta història tenim la intenció de destacar la figura dels arbres, especialment en un moment tan important com és el naixement d'un de nou i l'atzar del cicle d'una llavor. Així doncs, segons la classificació inicial, aquest llibre el trobaríem dins de la categoria d'històries que ens parlen del **naixement i el cicle vital dels arbres**.

Ens agrada destacar-ne el principi.

“Un arbre esperava,
ple d'esperances.
Què esperava?
Que tot anés bé,
aquesta era la seva esperança.
Què esperava?
El dia més que perfecte,
el dia indicat,
el dia somiat!”

La història d'aquestes cent llavors que es desprenen del mateix arbre ens permet, des de l'enfocament literari i com queda plasmat en aquestes primeres línies del llibre, viure aquest fet amb entusiasme i alegria. És aquesta l'aproximació que la literatura ens permet fer a la natura.

Aquest llibre ens permet treballar les diferents competències que recull el currículum d'educació primària de manera global, fent especial atenció a les **competències lingüístiques** a partir de la **conversa per assegurar la comprensió** i a les relacionades amb el **coneixement del medi natural**.

Donades les característiques de l'etapa per a la qual el proposem, cicle inicial, farem especial incidència en el **modelatge de l'adult** i en la **lectura en veu alta** de la història, la conversa entorn seu i els aprenentatges que se'n poden desprendre, sobretot l'aprenentatge inicial de la lectura i l'escriptura.

La nostra experiència amb *Cent llavors que van volar*

Hem conegut aquest llibre a partir de la recomanació d'una de les bibliotecàries de la biblioteca Maria Aurèlia Capmany del barri de Ciutat Cooperativa de Sant Boi de Llobregat. Els volem mostrar el nostre agraïment per aquesta recomanació tan encertada.

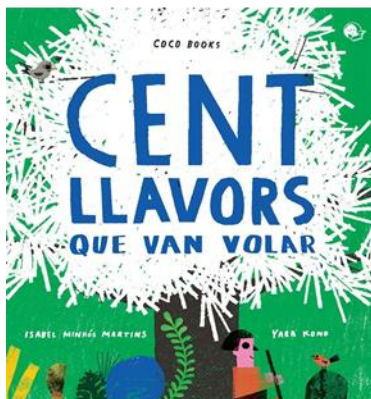
Les biblioteques de barri ens permeten enriquir-nos de lectures, activitats, recursos... Des d'aquesta guia, animem tots els docents a establir i mantenir contacte amb les que tingueu més properes al centre.

En la guia que teniu a les mans hem volgut presentar diferents propostes que fomentin la **lectura col·lectiva i en veu alta en gran grup**, així com opcions que permetin la participació de tot l'alumnat. Volem destacar que es tracta d'un document d'opcions obertes, que cada docent pot ajustar **segons la diversitat de l'aula i els interessos dels infants**. També podeu utilitzar les opcions esmentades a l'apartat "Biodiversitat i diversitat a l'aula" del dossier general.

Esperem que gaudiu de les activitats que nosaltres hem pogut dur a terme a l'aula, també amb altres lectures, i que us siguin d'utilitat.

Cent llavors que van volar, una història d'arbres

- El llibre

Fitxa tècnica

Cent llavors que van volar

Isabel Minhós Martins i Yara Kono

ISBN: 9788494913679

32 pàgines

Àlbum il·lustrat

Tapa dura

23 × 26,5 cm

Coco Books

Any de publicació: 2019

Presentació del llibre

Aquest àlbum il·lustrat ens permet posar en valor la vida de les llavors, el seu paper i la resistència que tenen davant de les adversitats que van vivint.

A la contracoberta del llibre podem llegir:

“Un arbre espera, esperançat. Què espera? El dia ideal per alliberar les seves llavors. Un dia perfecte, el dia adequat! Aquest dia arriba, però l'aventura tot just comença... Així que... un

moment! Fem els comptes clars! Quantes llavors, de les cent que van volar, hauran aterrat en bones condicions? Quantes se les menjaran els ocells? Quantes acabaran al fons d'un riu? Al final, quantes esdevindran un arbre adult? En aquest llibre les anirem comptant, però sense perdre mai l'esperança. Qui aconseguirà confiar que tot acabarà bé per aquest arbre mare? (Ho farà realment? Creuem els dits!).”

Aquesta història ens manté en alerta perquè ens permet descobrir molts dels factors que poden ajudar les llavors a créixer. Ens ensenya que tenim i tindrem arbres i boscos gràcies a les llavors que, un bon dia, van volar.

Us enllacem una de les crítiques que ha rebut aquesta història:

<https://www.clijcat.cat/faristol/critica/Cent-llavors-que-van-volar>. [Consulta: 06/04/2020]

L'autora i la il·lustradora de la història:

- Isabel Minhós Martins

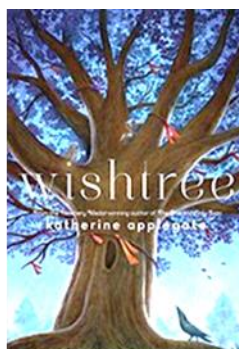
Va néixer a Lisboa, Portugal, el 1974. Sempre li va agradar llegir i també escoltar les històries que li explicaven els seus avis, els veïns, les seves tietes i també els amics.

Les paraules, tot allò que podem fer amb elles i el que poden fer amb nosaltres, sempre han estat el seu misteri preferit. L'escriptura és allò que realment l'apassiona.

“M'agrada escriure perquè és com excavar, hi trobes coses inesperades, com cucs, aigua, pedres, arrels, túnels... una sabata perduda...”

Encara que s'inclinava pel periodisme i la literatura va decidir estudiar Belles Arts a la Facultat de Lisboa i va treballar com a creativa en comunicació per a infants.

Amb tres amics va fundar l'editorial Planeta Tangerina, on el 2004 va publicar *Um livro para todos os dias*, el primer llibre escrit per ella.

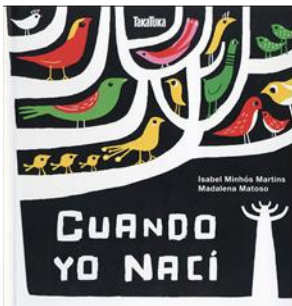
Després d'això ha escrit més de 34 llibres, alguns dels quals han estat destacats i premiats pel catàleg White Ravens, el premi Andersen, el Banco del Libro, la Societat Portuguesa d'Autors i el Gustav-Heinemann Friedenspreis d'Alemanya. Podeu trobar-ne més informació a:

<https://www.planetatangerina.com/en/authors/isabel-minhos-martins> . [Consulta: 06/04/2020]

Planeta Tangerina va ser premiada el 2013 per la Fira del Llibre Infantil de Bolonya com la millor editorial europea infantil.

Minhós també ha escrit:

- Yara Kono

Va néixer a São Paulo, al Brasil, el 1972.

Va començar fent els seus primers dibuixos a la paret del menjador. La seva mare, a qui al principi no li feia gaire gràcia, finalment es va rendir al talent artístic de la seva filla. De la paret al paper, i del paper a l'ordinador, han anat passant els anys. Va estudiar Disseny i Comunicació a l'Escola d'Art Panamericana i es va formar també al Yamanashi Design Center del Japó.

Li agrada molt la mainada, dibuixar elefants i cuinar per als seus amics tot tipus de menjar. Des del 2004 forma part de l'equip de l'editorial Planeta Tangerina. Té més de vint títols publicats i ha rebut diferents premis, com el Premi Nacional d'Il·lustració de Portugal o la menció en la categoria d'òpera prima dels premis BolognaRagazzi Award de la Fira del Llibre Infantil de Bolonya.

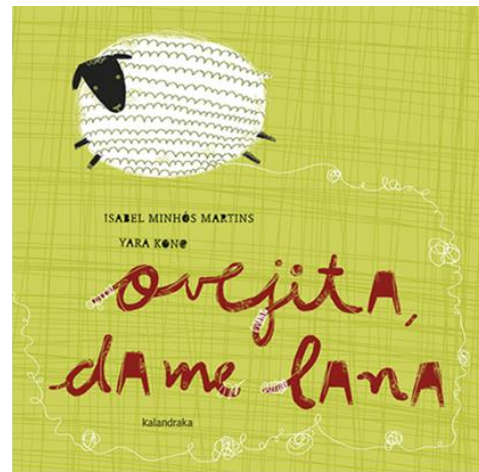
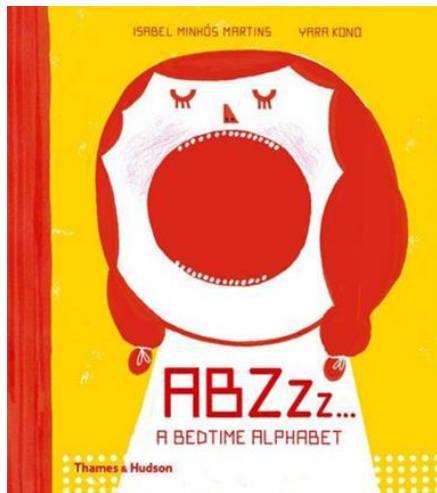
Podreu trobar-ne més informació a:

<https://www.planetatangerina.com/en/authors/yara-kono>.

Yara Kono també ha il·lustrat i escrit:

Isabel Minhós Martins i Yara Kono conjuntament també han fet:

Com utilitzar aquesta proposta didàctica

Com hem esmentat a la introducció, amb aquesta guia didàctica pretenem fomentar el gust per la lectura i la consciència ambiental. Tot això, ho hem volgut fer des d'un treball globalitzat de la lectura.

Per nosaltres, és molt important partir dels coneixements previs de l'alumnat sobre els arbres i el seu cicle vital, així com de l'entorn que ens apareix al voltant d'aquestes cent llavors: l'arbre i el bosc. En alguns moments caldrà treballar el vocabulari per assegurar la comprensió i també la conversa compartida, que ens ajudarà a descobrir i observar els coneixements previs que té l'alumnat sobre el tema proposat.

Donarem molta importància a la lectura de la història des del punt de vista col·lectiu, i a la lectura partint del model de l'adult, oferint temps també per gaudir del text i de les imatges. A més, la conversa, com ja hem comentat, ens permet assegurar la comprensió de la història amb una sèrie de preguntes al voltant de la lectura. Caldrà tenir en compte, però, que ens trobem davant de nens i nenes que tot just comencen a dominar el llenguatge escrit, i ho haurem de tenir present tant pel que fa al procés de lectura com a les activitats que se'n desprendran.

Les propostes d'activitats estan agrupades segons el moment de la lectura —abans, durant i després—, encara que hi ha moments en què la lectura i les propostes es poden anar enllaçant. Trobareu més propostes a l'apartat "Durant la lectura", on mostrem tant preguntes per anar responent al llarg de la història com activitats més extenses. A la pàgina 25 presentem un recull de totes les propostes realitzades.

Volem treballar:

- El valor de la il·lustració: colors, formes, gust estètic...
- El valor del text i de les paraules: deixem que la bellesa del text estigui present quan expliquem el conte als infants i fem notar alguns recursos poètics que hi apareixen.
- El valor de l'estima al nostre entorn natural: la cura de la llavor, una llavor que fa que creixi un arbre... una llavor que és part del cicle vital.
- El valor del treball matemàtic per entendre l'argument.

• Com treballar un àlbum il·lustrat

Cent llavors que van volar és un àlbum il·lustrat, és una eina educativa, un recurs que, a més de fomentar el gust per la lectura entre l'alumnat, ens permet potenciar el gust estètic i visual d'aquesta petita obra d'art.

Podeu consultar més informació sobre el tema a:

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0061/8a244715-1333-4a23-adcc-735622e229f8/albums_illustrat.pdf [Consulta:06/04/2020]

Què és un àlbum il·lustrat?

Definir un àlbum il·lustrat no és feina fàcil; podem dir que hi ha una relació molt estreta entre text i il·lustració. Aquests dos elements es complementen i formen part del contingut de la història. Són una unitat.

L'argument de l'àlbum necessita el suport del text i la imatge per poder assegurar la comprensió de la història. Cal tenir present, quan llegim en veu alta, que a més d'oferir un bon model lector cal assegurar que visualment l'alumnat gaudeix de la il·lustració.

Un altre aspecte que cal tenir present quan expliquem un àlbum és el format del llibre, el qual ajuda a explicar la història, i que pot ser gran, petit, horitzontal, vertical...

En les converses sobre la lectura, cal considerar també els aspectes de relació entre el text i la imatge, i s'han de poder verbalitzar les sensacions i aportacions que rebem visualment. Per exemple:

- Veiem el personatge que busquem?
- Quins colors predominen en el dibuix?
- Com ens fa sentir aquesta imatge?
- Són il·lustracions que semblen reals?
- Quina tècnica utilitza el dibuix?

- **El paper de l'adult**

Ens agradaria destacar la importància del model lector quan expliquem contes, històries, àlbums il·lustrats... en definitiva, en qualsevol activitat en la qual el docent s'estableix com a mediador de la lectura. L'adult cal que vetlli per oferir un model de lector expert i que faci que l'alumnat sigui conscient del procés lector. És important que la lectura sigui un moment cuidat, agradable i màgic per a l'alumnat.

Per tal d'afavorir moments de lectura positius cal cuidar l'ambient lector de l'aula i establir de manera col·lectiva les expectatives sobre la lectura que tenen els infants.

Un altre aspecte que el docent ha de cuidar és dedicar temps a parlar de llibres per tal de compartir el procés de lectura amb els altres en gran grup.

Els docents hem de vetllar per aquests espais de lectura i conversa, tenint en compte que:

- som el principal model lector, d'expressió oral i d'interacció de conversa;

- és imprescindible cedir el protagonisme en la conversa a l'alumnat;
- hem de recollir, matisar i fer progressar l'expressió de l'alumnat;
- hem de vetllar per la participació i inclusió de cada alumne en la conversa, i
- és essencial vincular la conversa sobre la lectura a la realitat propera de l'aula.

• Com treballar el llenguatge poètic

- En aquesta història, un dels elements destacats és el llenguatge en si mateix. Es tracta d'un llenguatge poètic, musical, bell i acurat. Més enllà d'explicar-nos una història, aquesta riquesa ens motiva la lectura.

- Durant la lectura, a més de la història, trobem recursos literaris i poètics que els nens i nenes podran aprendre i reconèixer molt bé. Trobarem al·literacions, repeticions, rimes, exageracions, preguntes que interpel·len el lector, personificacions... També podem destacar el format visual del text, que acompanya les il·lustracions, tot complementant-les i ajudant a la seva comprensió.

• Indicacions per a la lectura

- Principalment, proposem que la lectura del text la dugui a terme el docent, especialment la primera vegada que es llegeix la història. Si l'alumnat és de 2n curs de cicle inicial o té una lectura ben fluïda, podem proposar-los llegir-ne alguns fragments amb preparació a les sessions en les quals es repregui la història. A més a més, a partir del model de l'adult es poden recitar col·lectivament alguns fragments.

- Tal com us hem comentat a la introducció d'aquest dossier, en aquestes pàgines trobareu una proposta que pot ser adaptada a les realitats i els temps de les diferents aules. Compteu que per treballar l'apartat "Abans de començar a llegir" necessitareu entre dues i tres sessions amb l'alumnat. Posteriorment, es pot llegir la història en dues sessions (trobareu més informació a l'apartat "Durant la lectura"), ja que, donada la complexitat del llenguatge i el vocabulari, creiem que cal anar aturant la lectura per compartir el significat del text i assegurar la comprensió de la història. A partir d'aquí, podeu dedicar les sessions que considereu adients a les diferents activitats proposades tant a l'apartat "Durant la lectura" per a la relectura de l'àlbum com per a les activitats de "Després de la lectura".

- Segons l'estructura dels horaris de cada centre, considereu també l'opció de col·laborar amb altres docents i vincular diferents àrees o franges horàries a la realització de les diferents propostes.

- Per documentar i visibilitzar l'àlbum que s'està treballant, us recomanem que destineu un espai de l'aula a recollir les activitats més significatives que aneu realitzant. Aquest espai es pot compartir amb els membres de la comunitat educativa.

- **Proposta d'avaluació**

Les propostes que es fan en aquesta guia també pretenen cultivar l'amor pels llibres i l'estima per la literatura, i potenciar i fomentar el gust per la lectura.

Durant tota la lectura cal que ens assegurem de la comprensió de la història i que les activitats siguin significatives per als infants, afavorint el seu lligam amb l'entorn natural.

Cada proposta tindrà un tancament per tal d'expressar, representar... diferents moments de la història i assegurar-ne la comprensió.

Caldrà que tinguem sempre present la importància d'aquests elements:

- L'ambient de lectura

Cal poder assegurar un bon clima a l'aula, crear un ambient especial i també establir uns criteris per tal de realitzar la lectura amb unes pautes comunes a l'aula.

- L'espai de conversa

Cal potenciar la verbalització de les diferents vivències i emocions que desperta la lectura, i això ens ha de permetre treballar la comprensió de la història.

- La participació de tothom en la realització de l'activitat

Les propostes d'aprenentatge que us oferim han de poder ser ajustades a les necessitats de l'alumnat per promoure'n l'enriquiment de tots i totes, independentment de quines siguin les seves característiques. Amb la mateixa activitat, podem tenir presents objectius diferents: la diversitat a l'aula passa necessàriament per la diversitat d'aprenentatges.

- L'autoconeixement del mateix procés d'aprenentatge

És important que després de cada activitat dediquem una estona a la reflexió i al tancament de l'activitat. Valorarem els aprenentatges assolits i els resultats obtinguts de manera col·lectiva.

Abans de començar a llegir

Proposta 1. Presentació i motivació

L'objectiu d'aquesta proposta és crear expectatives positives davant la lectura. Per fomentar un espai i un ambient especials, us proposem presentar l'àlbum il·lustrat en una sessió a la biblioteca escolar del centre.

Quan entrem en aquest espai, podem fer una rotllana amb els infants al voltant d'una capsa o un bagul que trobarem al mig de l'espai dedicat a explicar contes. Quan tot l'alumnat

estigui ben assegut i còmode, podem començar a dinamitzar la descoberta de la capsa o el bagul, tot fent hipòtesis sobre el seu contingut:

- Fer sonar el que hi ha dins.
- Fer tocar el que hi ha dins.
- Fer endevinar el que hi ha dins.

En aquesta primera fase de motivació podem utilitzar la mascota de la biblioteca per acompanyar la descoberta.

Quan endevinem el contingut, iniciem una nova fase per presentar la lectura a l'alumnat. Podem continuar realitzant aquesta primera part de propostes d'abans de la lectura a la biblioteca o bé a l'aula. La durada de les propostes depèn de la programació que cada docent faci per adequar la seqüència didàctica a la realitat del grup classe.

Proposta 2. Hipòtesis inicials

Aquesta proposta pretén descobrir la coberta i la contracoberta del llibre que tenim a les mans, tot aprenent les funcions que tenen aquestes parts del llibre.

Mostrem la coberta i ens fixem primer en una de les parts: títol o dibuix. Podem tapar la part que no vulguem comentar amb un paper o amb la mà per tractar de manera separada el títol i el dibuix.

Comencem observant i conversant sobre el **dibuix** amb les següents idees:

- Què veiem a la coberta?
- Quins elements podem destacar? Quins identifiquem?
- El dibuix ens permet saber el tema del conte?
- Ens agrada el dibuix?

Podem recollir amb una gravació de veu, amb paraules... aquelles idees que tingui l'alumnat.

Després de fer hipòtesis sobre el dibuix, destapem el **títol**, el llegim a poc a poc i el rellegim de manera individual i col·lectiva:

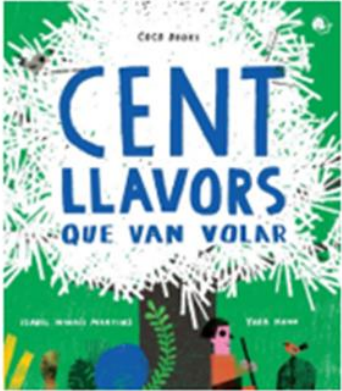
- Quin tema recull el llibre?
- Què ens pot explicar la història?
- Qui és el protagonista?
- Quin sentit té el títol?

Recollim les idees compartides per l'alumnat, igual que hem fet amb les idees del dibuix de la coberta.

Descobrim la coberta sencera, i també el nom de l'autora i la il·lustradora del llibre. Finalment, compartim les idees que hem recollit del text i del dibuix, establint quines són comunes i quines no.

Plasmem el resultat que tenim, per exemple en format mural per penjar a l'aula:

IMATGE O DIBUIX DE LA COBERTA	IDEES DE LA COBERTA
	<p>DIBUIX:</p> <p>TÍTOL:</p>

Aprofitarem també per obrir la coberta i observar les guardes. Comentarem amb l'alumnat si els seus dibuixos ens aporten més informació.

En acabar podem llegir la contracoberta i veure si ens hem aproximat a l'argument del llibre. És rellevant fer notar aquí a l'alumnat les funcions de la coberta i la contracoberta.

Proposta 3. Què és una llavor?

Al títol de la coberta apareix la paraula *llavor*; això ens permet preguntar als alumnes què és una llavor i descobrir els seus coneixements previs sobre el cicle vital de les plantes o els arbres. Seria interessant destacar i recordar les parts que té un arbre (tronc, branques, arrels, fulles, flors o fruits...) i fer especial èmfasi en la funció de la llavor.

La història ens parla de cent llavors i, per poder-les representar, us aconsellem que cada alumne dibuixi o pinti quatre llavors (proposta 1 de durant la lectura). Si a les aules acostumem a tenir uns 25 alumnes, de seguida tindrem les cent llavors que necessitem.

Podeu aprofitar per descobrir les guardes del final de l'àlbum i comentar la informació que ens dona de les llavors de diversos arbres. A partir d'aquí podeu obrir la possibilitat de fer una petita exposició a l'aula de diferents llavors en un espai destacat, i demanar la col·laboració de les famílies perquè portin a la classe llavors diferents, acompanyades d'una imatge de la planta o arbre d'on les han extret. D'aquesta manera podem compartir els coneixements previs sobre les llavors.

Durant la lectura

Després de realitzar les propostes d'abans de la lectura, comença la lectura de *Cent Llavors que van volar*. Us proposem que la lectura sigui partint del **model de l'adult i de la conversa** que sorgeix en aquest temps compartit, tant per treballar el gust per la lectura com per desvetllar la consciència per cuidar una petita llavor.

Per garantir que tot l'alumnat gaudeixi de la lectura, cal assegurar la **comprensió** de la història: argument, vocabulari, text... i també adequar els coneixements que té l'alumnat sobre l'entorn natural, en concret del procés de creixement i el cicle vital dels arbres.

Un altre aspecte important que cal tenir present durant la lectura és fer notar als infants la importància i la sinergia entre **el text i la il·lustració**. Podem trobar el text en diferents parts de la pàgina o del dibuix, per exemple: envoltant la roca, dins d'una gota... **deixeu temps** per gaudir del text i observar les il·lustracions, els elements i els colors.

Encara que cuidarem els moments d'abans i després de la lectura, durant la lectura llegirem i rellegirem la història diverses vegades adequant la intervenció docent a les necessitats del grup. Nosaltres us proposem que, després de les activitats d'abans de la lectura, inicieu la lectura en un **ambient relaxat** on tot l'alumnat pugui **escoltar la veu del docent** i també **veure els dibuixos** de l'àlbum il·lustrat. Si dins el grup hi ha algú amb necessitats específiques de suport educatiu per discapacitat sensorial, és imprescindible que tinguem en compte quin canal està afectat (ja sigui l'auditiu o el visual) i que intentem durant la lectura reforçar el canal alternatiu per tenir accés al conte eliminant les barreres presents.

Per altra banda, us proposem fer la **lectura en fragments** per afavorir el seguiment de la lectura i també per anar construint la història de les llavors. A continuació trobareu un **llistat de preguntes** per treballar el text i una **proposta d'activitats obertes per gaudir de la lectura**.

És el moment d'iniciar la lectura. Recordeu: us proposem unes preguntes per assegurar la comprensió de la història i al final de cada part unes propostes d'ampliació per treballar diferents aspectes essencials de la lectura, en especial l'arbre com a ecosistema i el respecte per la natura.

- Llista de preguntes per a la lectura de la història

Pensem que la primera lectura del conte es pot fer en dues sessions. Per no interrompre excessivament la lectura, plantejem algunes preguntes per guiar-la i assegurar la comprensió de la història. A continuació trobareu dividides en dos quadres les preguntes que proposem a la primera sessió (primer quadre) i a la segona sessió (segon quadre). A partir d'aquí, plantejem cinc propostes per recuperar i rellegir algunes parts del text.

Text	Propostes
<p>“Què esperava?” “Què esperava?”</p>	<p>Podem comentar la pregunta que ens fa el llibre: <i>Què espera un arbre?</i> Ens fa la pregunta dues vegades durant les primeres paraules escrites.</p>
<p>“I quan la calor es va instal·lar, va respirar.”</p>	<p>El text ens parla del moment clau per iniciar el viatge de les llavors. Podem intentar esbrinar quina estació de l'any és la que fa calor...</p>
<p>“Les pinyes s'assecaren, les llavors saltaren...”</p>	<p><i>Les cent llavors d'on surten?, d'on salten?...</i> <i>La llavor salta de quin fruit?, de quin arbre?...</i></p>
<p>“... no totes les llavors van caure en bona terra”</p>	<p>No totes les llavors arriben a la terra i de vegades la terra que es troben no és l'adequada. Podem mirar la il·lustració, que ens ajudarà a comentar aquest fet i esbrinar <i>per què no és bona terra la que mostra el llibre?</i></p>
<p>“Llàstima que no tenien boies...”</p>	<p><i>Les llavors necessiten aigua per viure, però no gaire; si no, què els passa?</i> <i>Què vol dir la frase que tenim al costat?</i> Podem buscar les llavors a la il·lustració.</p>
<p>“... una roca descomunal”</p>	<p><i>Què vol dir aquesta expressió?</i> És un bon moment per fer que l'alumnat s'adoni del vincle que hi ha entre el text i la il·lustració en aquestes pàgines. A més, el text canvia de posició segons les necessitats de la informació que ens donen les imatges.</p>
<p>“I a les roques, naturalment, les llavors no creixen mai.”</p>	<p><i>Podem trobar les llavors a la il·lustració?</i> <i>Què vol dir que les llavors a la roca no creixen mai? Quins en són els motius?</i></p>

Proposta: Hipòtesis de l'argument

Parem la lectura i pensem en el futur de les 60 llavors que queden.

Un cop llegides les pàgines del conte en les quals algunes de les llavors cauen sobre una roca, tancarem el llibre i demanarem a l'alumnat que faci hipòtesis sobre què passarà a la resta de llavors. Les apuntarem breument per recordar-les, en un paper al costat del mural, a la pissarra, en un vídeo... i seguirem llegint la història per comprovar si es compleixen.

Text	Propostes
<p>“Però fem els comptes clars:...”</p>	<p>Fem els comptes de les llavors que els ocells van picotejar, fem la suma: $4 + 6 + 15 = 25$ llavors.</p> <p><i>Quins ocells picotegen 4, 6 i 15 llavors?</i> Podem buscar-ne informació.</p>
<p>“... semblaven cosides a bales!”</p>	<p><i>Què vol dir aquesta expressió aplicada a les llavors?</i></p>
<p>“un esquirol va arreplegar... i 10 més que un vailet entremaliat”</p>	<p>Treballem el vocabulari que potser no entenen: arreplegar, vailet, entremaliat...</p>
<p>“que un vailet entremaliat que saltava com un esquirol... ”</p>	<p><i>Què vol dir que un vailet salta com un esquirol?</i></p>
<p>“7 van morir de set”</p>	<p><i>Quantes llavors van quedar?</i> Fem notar dues paraules que sonen igual i tenen significats diferents: 7 i set. Per no confondre-les, una apareix com a xifra en comptes de paraula.</p>
<p>“van continuar el seu camí”</p>	<p><i>Què entenem d'aquesta expressió?</i> <i>Quin camí segueixen les llavors?</i></p>
<p>“ni el sol ni l'aigua ni la terra no eren suficients per a totes tres.”</p>	<p><i>Per quin motiu el sol, l'aigua i la terra no són suficients per a tres llavors? Pensem...</i></p>
<p>“L'única llavor que sobrevisqué ja era un arbrissó...”</p>	<p><i>Què és un arbrissó?</i> <i>Creieu que té assegurat el seu creixement?</i></p> <p>Continueu llegint la pàgina per comprovar la hipòtesis feta.</p>
<p>“... però l'arbre continuava esperant, te'n recordes? Esperava tenir la sort de part seva. I es va complir el seu desig?”</p>	<p>Recordem quan hem iniciat la lectura... <i>Què esperava l'arbre?</i></p> <p><i>Creieu que es compleix el desig?</i></p>
<p>“La merla golafre transportà les llavors a la panxeta</p>	<p><i>Recordem quantes llavors tenia la merla?</i> <i>Què vol aconseguir la merla?</i> <i>Què és una merla?</i></p>

i després les va escampar...”	
“Una escletxa a la roca... va tenir una sorpresa...”	<i>Quin és el camí que segueixen les llavors una vegada les escampa la merla? Quins elements intervenen?</i>
“... perquè les coses vagin rodades, només cal saber esperar.”	<i>Què vol dir aquesta conclusió de la història?</i>

Proposta 1. Les cent llavors

Aquesta proposta té com a objectiu ajudar a visualitzar o documentar el procés de lectura que faran els infants; d'aquesta manera, conjuntament podem crear i recrear la història de les *Cent llavors que van volar*.

Podem realitzar aquesta proposta de diferents maneres:

- Creant la seqüència de la història amb dibuixos, imatges... i escrivint el text al costat. Trobareu un model de seqüència en 6 o 12 moments de la narració en el [material adjunt](#).
- Podem utilitzar les cent llavors que hem fet a la proposta 3 d'abans de la lectura i fer la resta entre tots els infants per tal que només en quedi una, aprofitant la relectura.
- Podeu fer la representació de les llavors i anar documentant el canvi que van fer les llavors fins que en queda una.
- Podeu fer una llista dels canvis conjuntament, com a la taula que trobareu en aquesta proposta.

Una opció per documentar algunes de les propostes que us fem és fer fotos o vídeos de les activitats que es fan a l'aula. Si fem fotos és important poder imprimir-les per visualitzar les imatges conjuntament amb l'alumnat i poder ordenar-les, desordenar-les... i si fem un vídeo, poder veure el resultat de la gravació.

DE CENT LLAVORS NOMÉS EN QUEDA UNA			
Llavors	Què els passa?	Per què?	En queden...
100 llavors	10 enxamparen venteguera	Acabaren a la carretera	$100 - 10 = 90$ llavors
90 llavors	20 s'enfonsaren	Al riu	$90 - 20 = 70$ llavors

70 llavors	10 cauen	A la roca	$70 - 10 = 60$ llavors
Parem la lectura... Proposta: Que els passarà a les 60 llavors que queden? Recollim les idees de l'alumnat i seguim!			
60 llavors	25 picotejades	Pels ocells	$60 - 25 = 35$ llavors
35 llavors	5 serviren de niu	Per als insectes	$35 - 5 = 30$ llavors
30 llavors	10 arreplegades 10 se les va emportar	Per l'esquirol Un vailet entremaliat	$30 - 10 - 10 = 10$ llavors
10 llavors	7 van morir	De set	$10 - 7 = 3$ llavors

A partir d'aquest procés podem fer reflexionar l'alumnat sobre el factor sort que moltes vegades ajuda o no al creixement d'una llavor. Després també podem comentar, encara que si heu seguit el llistat de preguntes ja ho haureu fet, les llavors que guarda la merla i l'esperança de l'arbre esperançat.

Proposta 2. Descubrim el llenguatge poètic

Durant el text, com hem comentat, trobem diferents recursos literaris que podem fer notar a l'alumnat. Suggerim la relectura de tres fragments en concret:

- Primera i segona pàgina: busquem les paraules repetides i el motiu de la repetició (la importància, el valor i la quantitat de l'espera).
- Diverses pàgines: parlem dels verbs en passat simple, no perquè n'apreguin el nom ni el temps, sinó per tal que el coneguin i no el llegeixin com un plural. La intenció és que compreguin que, per exemple, "esperaren" significa el mateix que "van esperar". Aquest passat permet crear moltes rimes.
- Última pàgina: destaquem la rima de les darreres paraules dels versos.

Un cop comentat això, seria interessant que, a partir de paraules de la història, escriguin alguns rodolins.

Proposta 3. Creixen o no creixen les llavors?

Mentre anem llegint el text, és important que anem parant atenció als motius pels quals sembla que les llavors no podran créixer, per exemple:

- Cauen al riu → No poden viure a l'aigua.

- Se les mengen els peixos → No poden créixer dins la panxa d'un animal.
- Van a parar a una roca → No tenen terra per arrelar.

(PROPOSTA 2. PAUSA PER FER HIPÒTESIS)

- Se les mengen els ocells → No poden créixer dins la panxa d'un animal.
- Les agafen els esquirols → No poden créixer en un amagatall sense llum.
- Les agafa un nen → Si no tenen terra, aigua i sol, no poden créixer.

Tanquem la proposta fent de manera col·lectiva una llista de tots els elements que fan que creixi o no creixi la llavor i podem penjar-la en un lloc visible de l'aula.

Una altra opció que us proposem és crear els elements sobre els quals ens parla el text i, amb les cent llavors que tenim fetes de manera col·lectiva, representar la història.

Proposta 4. El seguiment d'una llavor

Aquesta proposta la podem realitzar en diferents moments del treball a l'aula; nosaltres la proposem per realitzar-la després de la primera lectura, però, en funció de la seqüència que vulgueu realitzar a l'aula, també podríeu fer aquesta experimentació abans d'introduir-nos en la història per treballar coneixements previs.

Us proposem fer l'experimentació de plantar llavors de lletia a l'aula. Per fer-ho necessitem: pots de vidre (de iogurt, per exemple), cotó fluix i lleties.

Explicarem a l'alumnat que la lletia és una llavor i els demanarem que facin hipòtesis per saber què passarà si la plantem i com l'hauré de cuidar. A partir de les hipòtesis de l'alumnat us proposem que planteu diverses lleties. En alguns casos, podeu modificar factors perquè els alumnes pensin què passarà. Aquestes opcions ens permetran fer hipòtesis diferents i, amb el pas del temps, observar què és imprescindible i què no ho és per al creixement d'una llavor.

Per exemple:

- Podeu posar una llavor només en el pot de vidre, sense cap substrat i anar-la regant igualment.

- Podeu posar una de les llavors dins d'una capsa o armari, de manera que no li toqui el sol.
- Podeu decidir no regar alguna de les llenties que tingueu.
- Podeu decidir regar el triple una altra de les llenties.
- Altres idees que tingueu.
- Per descomptat, planteu diverses llavors en gots de vidre, utilitzant el cotó, en un lloc on els hi toqui el sol i regueu-les amb regularitat.

És important documentar el procés de seguiment de la llentia i l'aprenentatge. En aquest sentit, seria interessant fer un petit dossier o portafolis on els alumnes puguin dibuixar (o bé posar una fotografia) els diferents moments del creixement de les llavors i anotar les seves conclusions (vegeu el **material de suport**). També podeu aprofitar, quan comenci a créixer la tija, per mesurar-la utilitzant un regle i anar familiaritzant l'alumnat amb el centímetre i el mil·límetre com a unitat de mesura.

Després de la lectura

És el moment d'acabar de consolidar molts dels aprenentatges assolits durant el temps de lectura, durant el temps de conversa i durant el temps de construcció de coneixement compartit.

Les propostes que us fem a continuació pretenen recollir l'aprenentatge que s'ha fet durant tota la lectura i, en especial, concloure algunes de les propostes iniciades abans de la lectura.

Ens agradaria que després de la lectura els infants valorin la gran aportació que fa a la natura una petita llavor dins del cicle vital de l'arbre i que gràcies a moltes petites llavors podem tenir arbres, boscos... i aquests fan que millori la qualitat de l'aire que respirem.

Si mirem les contraguades del llibre, trobarem informació sobre diferents llavors i sobre l'arbre que creix fruit de diferents factors. Per exemple, trobareu el pi, el faig, el til·ler... i segur que aprendran a estimar una mica més els arbres que tenim a prop.

Proposta 1. Comprovem les hipòtesis inicials

Aquesta proposta pretén recuperar les hipòtesis que l'alumnat va fer a la proposta 1: hipòtesis inicials (abans de la lectura). Ho podem fer de la següent manera: en una rotllana a l'aula o bé, si voleu, podeu tornar a la biblioteca on es va iniciar el procés de descoberta d'aquesta història:

- Mirem el mural que hem fet entre tots i el recuperem amb les idees que teníem del text abans d'iniciar la lectura.
- Iniciem una conversa per respondre la següent pregunta: quina història explica *Cent llavors que van volar*?
- Anem recollint les conclusions a què arribin els infants. Podem fer una nova columna al mural per visualitzar la diferència entre les idees inicials i les finals de la història.

Acabem la proposta compartint si les expectatives que tenien els infants abans de començar la lectura s'han acomplert.

Proposta 2. Racons de llenguatge

Com ja sabem, un dels aprenentatges bàsics del cicle inicial és el domini del llenguatge escrit, de la lectura i l'escriptura. El conte ens representa una oportunitat d'or per poder-ho aconseguir, i la lectura compartida és una activitat clau per contribuir a aquest aprenentatge que els infants van construint dia a dia. És per això que intentarem aprofitar les activitats que es puguin desprendre de la història per reforçar aquests aprenentatges.

Us proposem diferents activitats que podeu gestionar a l'aula de la manera que us sigui més pràctica: gran grup, grup partit, ja sigui en format de racons amb codocència de dos mestres o com ho creieu adient.

Les activitats que us plantegem les trobareu al [material de suport](#) i estan pensades per a diferents nivells de domini del llenguatge escrit. També us proposem construir un *memory* segons el [material de suport](#) amb els nens i nenes amb paraules del conte, que poden utilitzar en diferents moments i encara que ja faci temps que l'hagin llegit.

Amb l'alumnat que tingui més domini del llenguatge escrit o amb aquells i aquelles alumnes de segon del cicle inicial, una activitat que també podeu organitzar és l'escriptura lliure o interpretada a partir d'il·lustracions del conte.

No podem obviar una de les coses fonamentals que s'han de tenir en compte en la realització de qualsevol activitat de l'àmbit lingüístic. Des d'aquesta guia, us volem proposar i remarcar la importància de tenir uns criteris de centre establerts per tal de poder guiar i corregir l'alumnat en l'aprenentatge seqüenciat de l'expressió escrita i l'ortografia, així com el de la lectura.

Proposta 3. Dibuix matemàtic de la natura

Un cop acabat el conte, reprendrem algunes de les il·lustracions que més hagin impressionat l'alumnat. Aleshores tindrem una petita reflexió sobre el tipus de dibuixos i il·lustracions que acompanyen aquest conte, observarem com les figures geomètriques tenen el protagonisme i com es tracta d'un dibuix que no és curós en els detalls ni gaire convencional però sí entenedor. Podem demanar als alumnes que identifiquin elements en la imatge i que s'adonin, per exemple, que manquen detalls, parts del cos...

A partir d'aquesta reflexió s'arriba a la conclusió que hi ha moltes maneres d'expressar-se i que un dibuix, mentre aconsegueixi comunicar allò que vol transmetre, serà correcte, independentment de la tècnica o del format que presenti.

D'altra banda, un cop fet això, plantejarem com el dibuix que observem també és un dibuix amb moltes característiques matemàtiques, ja que les figures geomètriques tenen una importància notòria en aquestes il·lustracions.

A continuació proposarem fer un dibuix matemàtic sobre la natura. Per poder realitzar aquest dibuix matemàtic donarem a l'alumnat figures geomètriques retallades en diferents fragments de cartolina o paper de color, així com gomets també amb figures diferents. L'objectiu és poder dibuixar, si és possible, alguna cosa que tingui a veure amb la natura o el conte mitjançant aquestes figures geomètriques. Pot ser del contacte dels humans amb la natura, els éssers que hi viuen, paisatges naturals... Amb aquesta activitat, també afavorim el reconeixement de figures geomètriques en l'entorn.

En acabat, els alumnes poden exposar a la classe els dibuixos que han realitzat i podem compartir opinions i felicitacions. Recuperant la reflexió feta inicialment sobre la validesa de la diversitat de maneres de representar, tindrem en compte que els docents haurem de donar exemple d'aquest model de valoració.

Proposta 4. Com cuidar una llavor?

Per finalitzar el procés de seguiment del creixement de la llavor, podem anar realitzant l'observació de la llavor i els factors que l'ajuden a créixer per fer-se més gran. Si voleu, podeu fer una nova observació final i plasmar-la amb el [material adjunt](#), com ja hem fet en altres moments durant aquesta experimentació.

Si fem aquesta observació final, és important que tinguem present compartir amb l'alumnat quins són els factors que poden intervenir o no en el creixement de la llavor, i que quedin recollits en les conclusions finals del seguiment de la planta, en l'apartat "Què he après". Podem concloure l'aprenentatge escrivint rodolins o petits poemes sobre com cuidar una llavor.

Proposta de tancament. Representem la història

Després de la lectura i la relectura de la història us animem a representar la història de les *Cent llavors que van volar*. Durant aquesta proposta didàctica ja s'han elaborat alguns materials que ens ajudaran:

- Representació de les *Cent llavors* abans de la lectura.
- Llistat de les accions que pateixen les llavors o bé la seqüència de la història.
- Representació en volum dels factors que fan créixer o no les llavors: roca, merla, conill...

Amb tots aquests elements, i fent un bon treball de lectura en veu alta del text, podem fer diferents proves de la lectura. Una vegada assajada, podem representar la història davant de les famílies, altres alumnes o bé fer-ne un vídeo.

Recull de propostes

Propostes per a abans de la lectura

Propostes	CB que es treballen segons àmbit				Agrupament proposat	Possibilitats
	Lingüístic	Coneixement del medi	Educació en valors	Altres àmbits		
1. Presentació i motivació				Aprendre a aprendre	Gran grup	Realitzar aquesta proposta a la biblioteca escolar
2. Hipòtesis inicials					Gran grup	
3. Què és una llavor?				Matemàtic	Gran grup	Implicar les famílies Coneixements previs

Propostes per a durant la lectura

Propostes INICI	CB que es treballen segons àmbit				Agrupament proposat	Possibilitats
	Lingüístic	Coneixement del medi	Educació en valors	Altres àmbits		
1. Les cent llavors				Matemàtic Artístic Competència digital	Gran grup	Documentació de la història Material de suport

2. Descubrim el llenguatge poètic				Literari	Gran grup	
3. Creixen o no creixen les llavors?				Artístic	Gran grup	Opció de poder-ho fer amb mig grup
4. El seguiment d'una llavor					Gran grup	Material de suport per fer còpies segons seguiment

Propostes per a després de la lectura

Propostes	CB que es treballen segons àmbit				Agrupament proposat	Possibilitats
	Lingüístic	Coneixement del medi	Educació en valors	Altres àmbits		
1. Comprove m les hipòtesis inicials					Gran grup	
2. Racons de llenguatge					Treball en petits grups o racons	Material de suport Codocència
3. Dibuix matemàtic de la natura				Artístic Matemàtic	Individual	
4. Com cuidar una llavor						Material de suport de la proposta 4 durant la lectura

Proposta de tancament

Proposta	CB que es treballen segons àmbit				Agrupament proposat	Possibilitats
	Lingüístic	Coneixement del medi	Educació en valors	Altres àmbits		
Representem la història				Artístic Matemàtic	Gran grup	

Annex. Materials de suport

DURANT LA LECTURA

Proposta 1. Les cent llavors

Proposta 4. Seguiment de la llavor

DESPRÉS DE LA LECTURA

Proposta 2. Racons de llenguatge

SEQÜÈNCIA DE LA HISTÒRIA

1. UN ARBRE ESPERA ESPERANÇAT	2.

3.	4.

5.	6.

7.	8.

9.	10.

11.	12.

SEGUIMENT DE LA LLAVOR

VEIG

DIBUIX O FOTOGRAFIA DE LA LLAVOR	DATA QUAN FA QUE LA VAM PLANTAR:
----------------------------------	---

PENSO

ASPECTE DE LA LLAVOR CANVIS DES DE L'ÚLTIMA VEGADA MIDA

EM FAIG UNA PREGUNTA

--

QUÈ HE APRÈS?

--

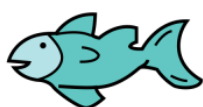

RACONS DE LLENGUA

RELACIONA EL DIBUIX AMB LA PARAULA.

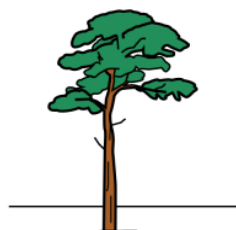
PEIX

RIU

PI

NEN

LLAVOR

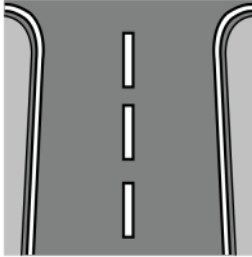

BOSC

RACONS DE LLENGUA

RELACIONA EL DIBUIX AMB LA PARAULA.

CONILL

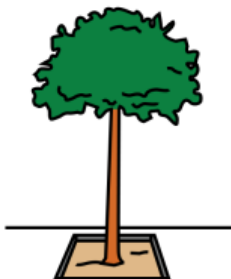
ARBRE

CARRETERA

ESQUIROL

GAIG

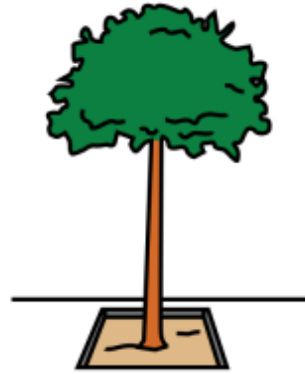
RACONS DE LLENGUA

COMPLETA AMB:

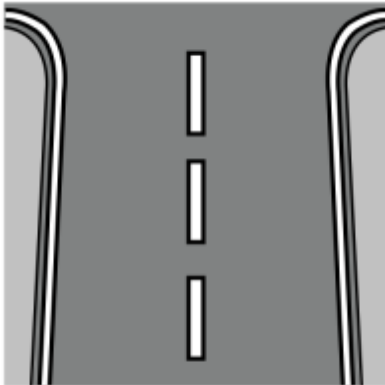
L / R

_IU

A_BRE

CA__ETE_A

ESQUI_O_

__AVOR

CONI__

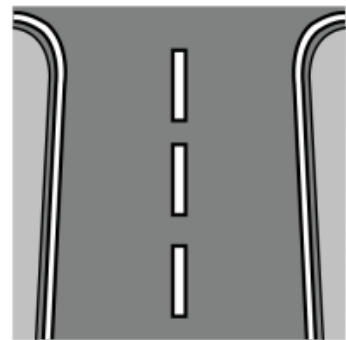
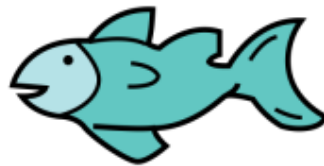
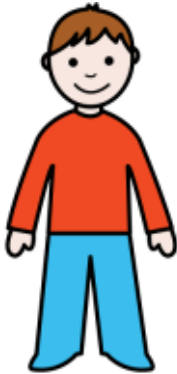

RACONS DE LLENGUA

COPIA CADA PARAULA A SOTA DEL DIBUIX.

GAIG - PI - CARRETERA - NEN - BOSC

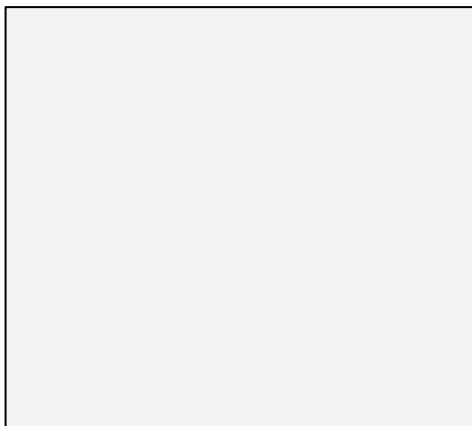
PEIX - LLAVORS - RIU - ESQUIROL

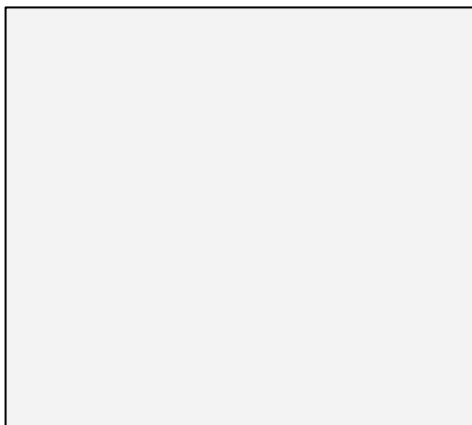

PLANTILLA PER CREAR EL MEMORY. Paraules i dibuix

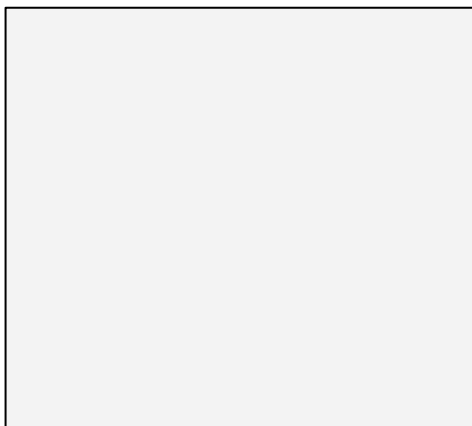
CENT

RIU

ROC

CARRETERA

ARBRE

LLAVOR

UNA

OCELL

CONILL